

Rosso. Fra cervello e movimento – Emilio Greco / Jean-Pierre Stoop

mogelijk. In *Bianco* richtte hij zich nog tot zijn publiek met het vriendelijke verzoek om de blik een aantal minuten van het speelvlak af te wenden, opdat hij weer tot zich zelf kon komen, – iets waar door bijna niemand gehoor aan werd gegeven. In *Rosso* is dat kennelijk niet meer nodig.

Zijn eloquentie maakt een constante werking zichtbaar. Het lijkt alsof je met hem de dynamiek kunt navolgen die ontstaat tussen de zee van mogelijkheden die zich aan hem voordoet en de radicale keuzen die hij als danser moet maken om tegen de veelheid in overeind te blijven, zich staande te houden, verder te gaan, iets als 'een beweging' te ontwikkelen. Door te spelen met de beperkingen die hij zijn lichaam stelt en zijn lichaam hem (een formulering overigens, die gebaseerd is op de eeuwenoude veronderstelling dat lichaam en geest gescheiden functioneren), weet hij een weg te vinden door de chaos, die hem nu eenmaal

bevangt en omgeeft en van waaruit hij beweging – articulerend lichaam in de tijd – distilleert.

Meer nog dan *Bianco* toont *rosso* aan, dat de chaotische ondergrond waaruit een danser put (gevormd door uiteenlopende factoren als fysieke en mentale condities, sociale en culturele ordening, natuurkundige wetten, biologische ontwikkelingen, etc.) geen vrijblijvende warboel is, maar vorm heeft. Een vorm die niet gelegitimeerd hoeft te worden wordt door de noodzaak van een bepaalde bestemming of de expressie van een bepaald thema, maar die stomweg bestaat in de fascinerende patronen die de chaotische materie dansende mens, en dan specifiek deze, kenmerkt.

In het essay *Après le sublime, état de l'esthétique* schrijft Jean-François Lyotard dat we 'moeilijk een nuance op zichzelf [kunnen] vatten. Maar als we de activiteit van het vergelijken, het aanwenden van agressiviteit, de be-

slaglegging en de onderhandeling, die tot de orde van de geest behoren, opschorten, dan, tegen de prijs van deze ascese, is het misschien niet onmogelijk zich open te stellen voor het binnendringen van de nuances, zich ontvankelijk te stellen voor het timbre.' Het timbre of de nuance zijn niet objectiveerbaar. Ze onttrekken zich aan nadere bepaling, bestaan slechts in het verschil (differeren). Een toon is meetbaar: u telt de trillingen. Maar wat die toon doet verschillen van een andere, die precies hetzelfde aantal trillingen telt, dat verschil noemt men nuance of timbre. En daarin ligt nu juist wat wij kwaliteit noemen verborgen.

Lyotards formulering, die hij overigens toepast op schilderkunst en muziek, omschrijft vrij nauwkeurig de wijze van toeschouwen waartoe ik door *Bianco* en in nog sterkere mate door *rosso* wordt uitgenodigd: als een eindeloze (over-)gang langs (tussen) timbres en nuances. Het verloop van de voorstelling is